

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 17-18 stycznia 2019 na kierunku
religioznawstwo – interdyscyplinarne studia
nad religiami i kulturami świata
prowadzonym
na Wydziale Filozoficznym
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Warszawa, 2019

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	9
Dobre praktyki	9
Zalecenia	9
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	10
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	12
Dobre praktyki	12
Zalecenia	12
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	13
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	15
Dobre praktyki	15
Zalecenia	15
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	16
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	16
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	17
Dobre praktyki	18
Zalecenia	18
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	18
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	18
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	19
Dobre praktyki	19
Zalecenia	19
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	19
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	19
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	21
Dobre praktyki	21

Zalecenia	21
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	22
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	23
Dobre praktyki	23
Zalecenia	23
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	23
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	24
Załączniki:	28
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	28
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: **prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap, członek PKA**

członkowie:

1. prof. dr hab. Janusz Zdebski – ekspert PKA

2. dr hab. Agata Nalborczyk – ekspert PKA

3. mgr inż. Maciej Markowski - ekspert PKA ds. postępowania oceniającego

4. dr hab. Maria Kardis - ekspert międzynarodowy PKA

5. Filip Bielec – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi dokonywała oceny na kierunku religioznawstwo – interdyscyplinarne studia nad religiami i kulturami świata, prowadzonym na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kierunek ten był wcześniej poddawany procedurze oceny instytucjonalnej, zaś aktualna procedura oceny programowej kierunku została zainicjowana w związku z upływem ważności poprzedniej pozytywnej oceny instytucjonalnej, wydanej przez Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej Uchwała Nr 484/2012 z dnia 22 listopada 2012 r. Została ona również przewidziana i odbywa się zgodnie z przyjętym harmonogramem prac Polskiej Komisji Akredytacyjnej na rok akademicki 2018/2019.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeglądu prac dyplomowych i egzaminacyjnych, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, reprezentantami interesariuszy zewnętrznych, pracownikami i studentami ocenianego kierunku. Zespół Oceniający odbył również spotkanie z przedstawicielami Wydziałowego Zespołu ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, Komisji ds. Jakości Kształcenia przy Instytucie Religioznawstwa, samorządu studenckiego oraz kół naukowych. Dokonano również wizytacji infrastruktury dydaktycznej Wydziału i Uczelni.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Religioznawstwo – interdyscyplinarne studia nad religiami i kulturami świata
Poziom kształcenia	Studia I stopnia
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk humanistycznych - 78% Obszar nauk społecznych - 22%
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina: nauki humanistyczne, Dyscyplina: religioznawstwo Dziedzina: nauki społeczne, Dyscypliny: socjologia, psychologia
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	183 ECTS 6 semestrów
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	brak
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat
	Studia stacjonarne
Liczba studentów kierunku	135
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	2040

Nazwa kierunku studiów	Religioznawstwo – interdyscyplinarne studia nad religiami i kulturami świata
Poziom kształcenia	Studia II stopnia
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	Obszar nauk humanistycznych - 78% Obszar nauk społecznych - 22%
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	Dziedzina: nauki humanistyczne, Dyscyplina: religioznawstwo Dziedzina: nauki społeczne, Dyscypliny: socjologia, psychologia
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	120 ECTS 4 semestry
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Antropologia religii, Mity i idee religijne, Współczesne badania religii, Religia, kultura, media

Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Magister
	Studia stacjonarne
Liczba studentów kierunku	107
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	1400

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
------------------	--

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	
--	--

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Instytut Religioznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego jako pierwsza jednostka w kraju podjął prowadzenie studiów religioznawczych. Wydział Filozofii UJ jest jedyną jednostką w naszym kraju posiadającą prawo nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w tej dyscyplinie. Koncepcja kształcenia i plany jej rozwoju są zgodne z misją i strategią Uniwersytetu Jagiellońskiego na lata 2014-2020, szczególnie w realizacji trzech celów: integracja działalności Uniwersytetu w dydaktyce i badaniach naukowych, najwyższa jakość nauczania oraz najwyższa jakość badań naukowych.

Uwzględnieniu wzorców i doświadczeń międzynarodowych w kształtowaniu koncepcji kształcenia służy współpraca z uczelniami zagranicznymi. Pozwala ona, między innymi, uwzględniać doświadczenia innych uczelni w kształtowaniu koncepcji kształcenia, z drugiej strony uczelnie partnerskie często korzystają z dorobku Instytutu Religioznawstwa UJ.

W procesie ustalania koncepcji kształcenia i planowania jej rozwoju Instytut Religioznawstwa współpracuje zarówno z wewnętrznymi i zewnętrznymi interesariuszami, aby uwzględnić potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, między innymi: administracji publicznej, instytucji oświatowych i mediów. Przez to pragnie rozwijać u studentów umiejętność krytycznego, syntetycznego myślenia, analizowania i rozumienia zachodzących procesów społecznych, co zwiększa ich szanse skutecznego rywalizowania na rynku pracy.

1.2.

Ogólnoakademicki profil studiów związany jest z prowadzeniem badań naukowych na wysokim poziomie oraz wykorzystywaniem ich wyników w działalności dydaktycznej. Instytut Religioznawstwa posiada kadre naukową specjalizującą się we wszystkich działach religioznawstwa objętych programem nauczania. Struktura instytutu, wyodrębnienie sześciu zakładów: Socjologii Religii, Fenomenologii i Antropologii Religii, Psychologii Religii, Historii Chrześcijaństwa, Historii Religii oraz Filozofii Religii odzwierciedla podział dyscypliny na obszary badań oraz powiązanie z tym podziału kursów na bloki i specjalizacje. Problematyka i kierunki badań realizowanych w Instytucie Religioznawstwa są zgodne z trzema dyscyplinami nauki: religioznawstwem, socjologią oraz psychologią oraz dwoma dziedzinami nauki: naukami humanistycznymi i naukami społecznymi.

1.3.

Efekty kształcenia zakładane dla kierunku religioznawstwo są spójne dla obu obszarów kształcenia humanistycznego oraz społecznego, jak również właściwie opisują poziom i profil kwalifikacji osiągany przez studentów pierwszego stopnia. W koncepcji kształcenia dla I stopnia studiów sformułowano sześć głównych celów, do których odnoszą się efekty kształcenia:

Opanowanie wiedzy o najważniejszych zjawiskach religijnych w kontekście społecznym i kulturowym w perspektywie nauk humanistycznych i społecznych.

Zdobycie wiedzy o głównych tradycjach religijnych w perspektywie historycznej i poznawczej.

Umiejętność rozumienia tekstu oryginalnego i tłumaczenia tekstów sakralnych na język polski poprzez opanowanie języka wybranej tradycji religijnej.

Nabywanie umiejętności porównywania religii i klasyfikowania zjawisk religijnych.

Opanowanie umiejętności krytycznego myślenia wykorzystującego dorobek dyscypliny.

Opanowanie umiejętności prowadzenia badań naukowych.

Nie sformułowano szczegółowej koncepcji studiów drugiego stopnia w związku z dyskusją nad jej nowym kształtem. Tymczasowe cele odnoszące się do studiów II stopnia są rozszerzeniem i pogłębieniem podanych powyżej, ze szczególnym naciskiem na umiejętność samodzielnego prowadzenia badań naukowych. W ramach studiów II stopnia prowadzone są cztery specjalizacje: Antropologia religii, Mity i idee religijne, Współczesne badania religijne, Religia, kultura, media.

W Instytucie Religioznawstwa realizowana jest zasada łączenia prowadzonych kursów z pracami badawczymi wykładowców.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia i jego realizacja w Instytucie Religioznawstwa UJ w pełni umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Funkcjonowanie kierunku jest zgodne z misją i strategią Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dorobek i doświadczenia Instytutu są systematycznie pogłębiane poprzez liczne kontakty zagraniczne i krajowe, wymianę wykładowców, wykłady gościnne, itp. Gwarancją wysokiej jakości kształcenia jest również kadra. Studenci mają zajęcia dydaktyczne z wybitnymi przedstawicielami swych dyscyplin naukowych. Sformułowane efekty kształcenia odpowiadają wymogom kształcenia o profilu ogólnoakademickim, głównie w zakresie wiedzy i umiejętności badawczych. Szczególną wagę przykładają do znajomości języka obcego przez studentów. W trakcie dyskusji jest ostatecznie określone kształcenie dla studiów II stopnia.

Dobre praktyki

W ramach specjalności na studiach II stopnia studenci mają możliwość wyboru ścieżki praktycznej, albo w formie podejmowania różnych eksperymentów medialnych upowszechniających wiedzę religioznawczą (*Projekt studencki*) albo *Warsztatów audiowizualnych*, w którym studenci przygotowują film o tematyce religioznawczej.

Wprowadzenie specjalności *Religia, kultura, media* w uzgodnieniu z pracodawcami, co stwarza absolwentom lepsze perspektywy zatrudnienia.

Zalecenia

W prowadzonej dyskusji nad koncepcją kształcenia dla studiów II stopnia należy tak określić sylwetkę absolwenta, aby w pełni odpowiadała potrzebom rynku pracy.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Studia I stopnia trwają 6 semestrów, student powinien uzyskać 183 punkty ECTS. Program składa się z pięciu modułów tworzących spójną i logiczną całość. Są one związane z prowadzonymi w Instytucie badaniami naukowymi i zostało im przypisane więcej niż 50% punktów ECTS służących zdobywaniu wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. Studenci mają możliwość indywidualizacji programu studiów (więcej niż 30% punktów ECTS do wyboru). Program uwzględnia odpowiedni wymiar zajęć z języka obcego oraz z zajęć wychowania fizycznego. Po zakończeniu studiów absolwent otrzymuje tytuł licencjata.

Studia II stopnia trwają 4 semestry, w trakcie których student ma do zdobycia 120 punktów ECTS. Od roku akademickiego 2018/2019 odbywają się w ramach 4 specjalizacji. Zasadą jest, aby prowadzone kursy na II stopniu były powiązane z badaniami własnymi pracowników. Każdy kurs jest koordynowany przez specjalistę z danego zakresu, który odpowiada za jego jakość i aktualizację. Dobór treści programowych odpowiada zakładanym efektom kształcenia z zakresu wszystkich dyscyplin naukowych, do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia to jest do religioznawstwa, socjologii, psychologii oraz uwzględnia aktualny stan wiedzy. Na kierunku nie prowadzi się zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Metody kształcenia są ukierunkowane na aktywizowanie studentów i rozwój umiejętności samodzielnego, krytycznego podejścia do obserwowanych zjawisk i omawianych zagadnień. Specyfika studiów wymaga od studentów umiejętności analizy złożonych zjawisk religijnych oraz opracowywania syntetycznych opracowań. Kształtowaniu tej umiejętności służą obozy badawcze. Studenci mogą pogłębiać swoje zainteresowania w ramach studenckich kół naukowych.

Stosowane w procesie dydaktycznym na kierunku religioznawstwo formy zajęć to: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria, warsztaty oraz lektoriaty. Forma zajęć oraz liczebność grup dostosowana jest do tematyki przedmiotu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia odbywają się w grupach około 15 osobowych. Niewielka liczebność grup zajęciowych na wizytowanym kierunku pozwala na wykorzystanie w większym stopniu metod kształcenia zorientowanych na słuchacza (student-centered learning, SCL). Ten sposób organizacji pracy znacząco wzmacnia realizację założonych efektów kształcenia. Treści kształcenia na kolejnych modułach dobrane są tak, aby nie zawierały zbędnych powtórzeń. Harmonogram zajęć dydaktycznych na kierunku religioznawstwo ułożony jest zgodnie z zasadami higieny procesu nauczania. Studenci mają dużą swobodę w układaniu własnego harmonogramu zajęć, ze względu na bardzo rozbudowaną ofertę zajęć do wyboru (powyżej 30% ECTS). Wszystkie zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku.

2.2

Efekty kształcenia, osiągnięte przez studentów kierunku religioznawstwo w trakcie procesu kształcenia sprawdzane są w formie: egzaminów pisemnych lub ustnych, zaliczeń pisemnych lub ustnych, prezentacji, projektów. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia weryfikowana jest poprzez sprawozdania z badań terenowych, prace etapowe, egzaminacyjne oraz dyplomowe. Pozytywnie należy ocenić trafność doboru i różnorodność stosowanych metod weryfikacji jak również tematykę analizowanych prac etapowych i dyplomowych. W ramach egzaminu magisterskiego jest zadawana różna liczba pytań poszczególnym studentom, co może wskazywać na nierówne traktowanie studentów. Niektóre prace dyplomowe zostały oceniono zbyt wysoko.

Należy jednak zaznaczyć, iż w przypadku prac etapowych zgodnie z regulaminem archiwizowania prac etapowych uchwalonym przez Radę Wydziału Filozoficznego UJ z dnia 17.05.2018 prace etapowe powinny być archiwizowane 30 dni po złożeniu protokołów zajęć z wpisanymi ocenami. Po tym terminie prace podlegają zniszczeniu zgodnie z zasadami przyjętymi w archiwizacji. Stąd ZO PKA miał wgląd jedynie do aktualnie posiadanych prac. Źródłem informacji na temat kryteriów oceny efektów kształcenia są również sylabusy.

Przykładowo można wskazać jeden ze sposobów weryfikacji efektów uczenia w ramach prac etapowych z przedmiotu *Wprowadzenie do pracy naukowej*. Studenci opracowywali zadany temat, który następnie był pisemnie recenzowany przez prowadzącego. Studenci otrzymywali wnikliwy komentarz do swoich wypowiedzi, jak również poprawione wersje ich sformułowań. Ta informacja zwrotna była zarazem instrukcją, jak opracowywać i formułować tekst naukowy. Kolejnym etapem tego procesu było napisanie przez studenta recenzji wybranej pracy ich kolegi. Również ta ich praca była poddana ocenie. Taki sposób weryfikacji efektów nauczania, choć bardzo pracochłonny, jest bardzo skuteczny. W ramach innych przedmiotów są też wprowadzane nowatorskie konstrukcje testu wiadomości w postaci rozpoznawania obiektów ze zdjęć oraz identyfikacja fragmentów tekstu wraz z podaniem szerszych informacji o nich. Metody weryfikacji, wymagane treści kształcenia oraz kryteria oceny opisane są przejrzysto w sylabusach (dostęp w uczelnianym systemie USOS) oraz przedstawiane studentom podczas pierwszych zajęć.

Zasady zaliczania poszczególnych form zajęć umożliwiają dokonywanie sprawiedliwych ocen stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Oceny końcowe (zgodnie ze skalą określoną w Regulaminie Studiów) wpisywane są w elektronicznych indeksach (w uczelnianym systemie USOS). Harmonogram sesji egzaminacyjnej układany jest zgodnie z zasadami higieny procesu kształcenia. Zaś w sytuacjach konfliktowych (wątpliwości związane z zachowaniem obiektywności, formy egzaminu, czy też zakresu wymagań) student ma możliwość ubiegania się o zorganizowanie egzaminu komisyjnego. Nie budzi wątpliwości przebieg procesu dyplomowania.

Studenci z niepełnosprawnością mogą ubiegać się o dostosowanie form i terminów egzaminów do ich uzasadnionych potrzeb. Zakresem takiego dostosowania zajmuje się Dział ds. Osób Niepełnosprawnych.

2.3

System rekrutacji kandydatów jest przejrzysty i selektywny. Listę rankingową ustala się na podstawie uzyskanych przez kandydatów wyników przedmiotowych. Minimum konieczne do kwalifikacji wynosi 50 pkt. Zasady i procedury dotyczące rekrutacji są szczegółowo określone w wydawanych corocznie uchwałach Senatu. Cały proces rekrutacji zarządzany jest na UJ centralnie przez Dział Rekrutacji na Studia. W roku akademickim 2018/2019 o przyjęciu kandydatów na studia pierwszego stopnia decydował konkurs świadectw maturalnych. Na studia II stopnia przyjęty mógł być absolwent dowolnego kierunku studiów, a kwalifikacja odbywała się na podstawie kolejności zgłoszeń w systemie rekrutacyjnym. Wymagania rekrutacyjne są odpowiednie i zachowują zasadę równych szans w podjęciu kształcenia wszystkim kandydatom. Informacje o procesie rekrutacji i jej harmonogram dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Proces dyplomowania w IR UJ regulowany jest Regulaminem Studiów. Dodatkowo, studentów IR obowiązują zasady formalne dyplomowania, dostępne na stronie internetowej instytutu.

Do egzaminu dyplomowego można przystąpić po udokumentowanym zaliczeniu wszystkich semestrów oraz uzyskaniu pozytywnej opinii opiekuna i recenzenta pracy dyplomowej. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana Wydziału, w skład której wchodzi: przewodniczący (osoba posiadająca tytuł naukowy lub stopień naukowy), opiekun pracy oraz recenzent. Zasady dyplomowania są przejrzyste i sprawiedliwe, pozwalają podejść do egzaminu dyplomowego wszystkim studentom na zasadach równości. Informacje o procesie

dyplomowania oraz harmonogram dostępne są na stronie internetowej uczelni, ale również są podawane do wiadomości w trakcie roku akademickiego przez promotorów oraz kadrę wspierającą.

Zasady uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym określone są zapisami w Regulaminie Studiów. Zasady te w przejrzysty i sprawiedliwy sposób pozwalają na przenoszenie zaliczonych wcześniej etapów studiów. Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza formalnym systemem szkolnictwa wyższego określa Uchwała Senatu w sprawie określenia trybu potwierdzania efektów uczenia się. Studenci wizytowanego kierunku stwierdzili podczas spotkania z ZO, że nie korzystali z tych procedur. Od roku akademickiego 2019/2020 kandydatów będzie obowiązywała rozszerzona wersja egzaminu dojrzałości. Zabieg ten nie tylko będzie podniesieniem poprzeczki selekcyjnej, ale w zamierzeniu Uczelni, ma również zahamować proces rozpoczynania studiów jedynie w celu uzyskania legitymacji studenckiej. W Instytucie Religioznawstwa problem ten ilustrują liczby: I rok studiów I stopnia 101 studentów, II rok - 9 studentów, III rok- 15 studentów

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program studiów zarówno I, jak i II stopnia oraz szacowany nakład pracy studentów umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, jak również uzyskanie odpowiednich kwalifikacji. Stwierdza się właściwy dobór treści programowych i ich aktualność. Stosowane metody kształcenia są różnorodne, uwzględniające specyfikę studiów, ukierunkowane na kształtowanie u studentów umiejętności krytycznego myślenia. Studenci są włączani w prace badawcze prowadzone w Instytucie. Na podstawie dostępnych materiałów, prac etapowych i dyplomowych można pozytywnie ocenić funkcjonujący system weryfikacji efektów kształcenia, choć należy dążyć do jego optymalizacji.

W Instytucie Religioznawstwa przyjęto przejrzyste i selektywne kryteria rekrutacji kandydatów. Podejmowane są działania mające na celu doskonalenie tego systemu (wymóg rozszerzonej wersji egzaminu dojrzałości).

Dobre praktyki

Wprowadzenie na II roku studiów licencjackich modułu *Tutorial*, którego celem jest zindywidualizowana opieka naukowa nad studentami, rozwój ich umiejętności argumentacji ustnej i pisemnej, jak również krytycznej analizy tekstów naukowych. Efektem indywidualnej pracy studenta w ramach tutorialu będzie przygotowanie prac pisemnych.

Wprowadzenie obozu wyjazdowego dla studentów I roku studiów licencjackich. Jego celem jest zapoznanie studentów z wybranym problemem religioznawczym i wdrożenie do badań terenowych.

Zalecenia

W związku z Uchwałą Rady Wydziału Filozoficznego UJ z dnia 17.05.2018 o niszczeniu wykonanych prac etapowych 30 dni po zakończeniu danego kursu Zespół Oceniający PKA miał możliwość dostępu jedynie do aktualnie posiadanych prac etapowych. Wydaje się zasadne, również dla wewnętrznej analizy i kontroli jakości kształcenia przechowywanie prac etapowych do końca danego cyklu kształcenia.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Filozoficznym działa w oparciu o Uchwałę nr 38/III/2017 Senatu UJ z dnia 29 marca 2017 roku. Definiuje ona cel wewnętrznego systemu, którym jest zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz następujące zadania mające służyć realizacji tego celu:

- 1) Doskonalenie oferty dydaktycznej oraz programów kształcenia z uwzględnieniem potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego;
- 2) Kształtowanie postaw projakościowych w środowisku akademickim;
- 3) Rozwój kadry;
- 4) Prowadzenie projakościowej polityki rekrutacyjnej;
- 5) Informowanie o ofercie dydaktycznej i działaniach projakościowych.

W myśl tejże Uchwały całość kompetencji i odpowiedzialności w zakresie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia posiada Dziekan wydziału. Zgodnie z informacjami przekazanymi Zespołowi Oceniającemu, na wydziale nie dokonano dalszego doprecyzowania sposobu realizacji zadań wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w postaci aktu wewnętrznego. Nie można zatem w sposób jasny dokonać oceny realizacji zadań wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w zakresie monitorowania oraz okresowych przeglądów programów kształcenia, gdyż nie został określony sposób ich realizacji na poziomie wydziału oraz instytutu prowadzącego oceniany kierunek studiów.

Zasady, zgodnie z którymi przebiega proces projektowania programu kształcenia, zostały określone Uchwałą nr 100/X/2016 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 26 października 2016 roku w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów pierwszego oraz drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich. Biorąc pod uwagę konkluzje dotyczące kryterium 1 i 2 niniejszego raportu, uznać należy, iż proces projektowania kierunku studiów przebiega poprawnie. Jednocześnie zwraca uwagę fakt, iż studia II stopnia zostały zaprojektowane i uruchomione bez wcześniejszego opracowania dla nich koncepcji kształcenia (vide ocena Kryterium 1).

Na Wydziale Filozoficznym funkcjonuje Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia, jednakże jego kompetencje i zakres odpowiedzialności nie zostały określone, zarówno na poziomie dokumentów Uczelnianych, jak i Wydziałowych. Analizując dokumentację pracy Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia, należy zwrócić uwagę na podkreślany przez jego członków brak systemowości i kompleksowości obecnie stosowanych na Wydziale rozwiązań w zakresie zapewniania jakości kształcenia, w szczególności w zakresie ewaluacji jakości. Jednym ze wskazywanych rezultatów takiego stanu rzeczy jest brak pełnej informacji na temat poszczególnych zagadnień wpływających na jakość kształcenia oraz brak ukształtowanych wydziałowych mechanizmów jej pozyskiwania. Wyjątkiem są tu nieliczne aspekty nie związane bezpośrednio z kwestiami będącymi przedmiotem analizy tej części raportu (np. ankiety studenckie).

Proces projektowania i doskonalenia programu kształcenia bazuje na wnioskach zgłaszanych przez interesariuszy wewnętrznych (kadrę akademicką, studentów) oraz zewnętrznych (pracodawców) bezpośrednio Komisji Programowej lub kierownictwu Instytutu.

Z informacji uzyskanych podczas spotkań ZO z władzami wydziału oraz samorządem studentów wynika, że w procesach projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia w IR UJ brana jest pod uwagę opinia studentów, co pozytywnie wpływa na kompleksowość, różnorodność i aktualność treści programowych. Studenci mają swoich

przedstawicieli w organach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, takich jak: Rada Wydziału, Rada Instytutu, Rada Programowa, Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia IR. Samorząd studentów ma dowolność w delegowaniu przedstawicieli studentów do organów kolegialnych. Inną formą wpływu studentów na program kształcenia jest jego bieżące monitorowanie i przekazywanie uwag bezpośrednio do nauczycieli dydaktycznych i Władz IR.

W wyniku działań doskonalących na kierunku religioznawstwo, zainicjowanych m.in. przez studentów: przesunięto przedmiot „Główne kierunki filozofii” z semestrów 2. i 3. na semestry 1. i 2. (w opinii studentów konieczne było wcześniejsze osiągnięcie zakładanych na tym przedmiocie efektów kształcenia), podzielono przedmiot „Etnologia religii” na dwa moduły realizowane w oddzielnych semestrach (ze względu na zbyt duże przeładowanie przedmiotu treściami) oraz wprowadzono dodatkowe kursy metodologiczne. Dokonano również, przy udziale studentów, ponownego przypisania do przedmiotów punktów ECTS, tak aby ich liczba była adekwatna.

Dodatkowo, Biuro Karier UJ prowadzi elektronicznie badanie: Monitorowanie Losów Absolwentów. Biorą w nim udział osoby, które wyraziły na to zgodę przy rozliczaniu karty obiegowej po zakończeniu studiów. Raporty końcowe, opracowywane na podstawie ankiet przez Biuro Karier, przekazywane są władzom uczelni, wydziału oraz na życzenie – kierownikom innych jednostek, w tym IR. W badaniu losów zawodowych absolwentów religioznawstwa (rocznik 2016/2017) udział wzięło 50% absolwentów studiów I stopnia oraz 29% absolwentów II stopnia. W ankiecie znajdują się też pytania otwarte, odnoszące się bezpośrednio do oceny programu kształcenia. Absolwenci kierunku religioznawstwo (zarówno studiów I, jak i II stopnia) podkreślili, że studia nauczyły ich krytycznego, asertywnego myślenia, zdolności odróżniania rzetelnych źródeł od nierzetelnych oraz pozwalają po ich ukończeniu na swobodne poruszanie się w wielu dziedzinach nauki. Absolwenci kierunku religioznawstwo wskazali w ankiecie także, o jakie aspekty warto byłoby wzbogacić program studiów: drugi nowożytny język obcy oraz więcej zajęć z logiki. Podczas wizytacji, nie przedstawiono informacji odnośnie wykorzystania wniosków z badania losów absolwentów w modyfikacji programu kształcenia. Przykładem realizacji wniosków zgłaszanych przez środowisko pracodawców było uruchomienie nowej specjalności, o czym była mowa we wcześniejszej części raportu.

Raport samooceny wskazuje, iż okresowych przeglądów programów kształcenia dokonują kierownicy zakładów, Kierunkowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, dyrekcja instytutu. W trakcie wizytacji nie przedstawiono informacji lub dokumentacji pozwalającej na określenie zasad przeprowadzania okresowych przeglądów programów kształcenia, źródeł i zakresu wykorzystywanych ku temu informacji oraz formułowanych rekomendacji lub zaleceń oraz monitorowania skuteczności ich wdrażania. Zespołowi Oceniającemu przedstawiono natomiast dokumentację sporządzoną przez Zespół ds. oceny efektów kształcenia, który w znacznej większości stanowi sprawozdanie ze zmian w programie kształcenia w danym roku akademickim czy opis niektórych praktyk funkcjonowania Instytutu (np. rolę Komisji Programowej w określaniu metod weryfikacji efektów kształcenia). Raporty zawierają również szcątkowe rekomendacje dotyczące przyszłych zmian w programach kształcenia. Jednakże są one formułowane w oderwaniu od pozostałej części raportu jako plany zmian w programach kształcenia. Nie jest jednak jasne, jakie czynniki wzięto pod uwagę przy ich tworzeniu, a także jaki jest zakres oraz źródła analiz, których stanowią wynik. Raporty, które zostały przedstawione do wglądu Zespołowi Oceniającemu nie podnoszą również zaobserwowanego przez Zespół Oceniający PKA problemu braku wyodrębnionej koncepcji kształcenia na studiach II stopnia (vide Kryterium 1 niniejszego raportu).

3.2.

Publiczny dostęp do informacji zapewniany jest poprzez dobrze rozwinięty system stron internetowych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydziału Filozoficznego oraz Instytutu

Religioznawstwa oraz poprzez pozostałe witryny ogólnouczelniane UJ (np. strony: Działu ds. Osób Niepełnosprawnych, Biura Karier, Samorządu Studentów czy też Biblioteki Jagiellońskiej). Na stronie katedry zamieszczono informacje dotyczące m.in.: aktualności, struktury katedry, spraw naukowych, programu studiów, harmonogramu zajęć, aktów prawnych oraz oferty edukacyjnej dla kandydatów. Większość ww. stron internetowych dostępna jest też w wersji anglojęzycznej. Poszczególne strony zawierają informacje profilowane i dedykowane poszczególnym grupom odbiorców, zapewniając tym samym odpowiedni dostęp do informacji dla wszystkich grup interesariuszy.

Dobrym i skutecznym źródłem informacji stosowanym przez Instytut Religioznawstwa w komunikacji ze studentami również portale społecznościowe. Ponadto bieżące informacje są zamieszczane zwyczajowo na tablicy ogłoszeń oraz są przekazywane bezpośrednio studentom przez pracowników dydaktycznych i kadrę wspierającą. Część informacji dostępna jest w elektronicznym systemie USOS po podaniu hasła, np. sylabusy lub wirtualny indeks. Studenci oceniają takie rozwiązanie pozytywnie i nie zgłaszają w tej kwestii żadnych zastrzeżeń.

W wyniku dokonanych analiz dokumentacji oraz rozmów nie stwierdzono funkcjonowania na wydziale działań ewaluacyjnych i analitycznych mających na celu ocenę jakości i skuteczności zapewniania publicznego dostępu do informacji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Filozoficznym, a więc również w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów, nie posiada jasno określonych ram prawnych, determinujących sposób jego funkcjonowania, w tym również realizacji celów Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Nie można zatem jasno określić zakresu zadań, kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych ciał i organów go tworzących. Projektowanie programów kształcenia odbywa się zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami uczelnianymi. Kompleksowe, okresowe przeglądy programów kształcenia, uwzględniające w swoim zakresie stopień realizacji koncepcji, celów i efektów kształcenia, ich adekwatności oraz aktualności w odniesieniu do ocenianego kierunku nie są realizowane.

Pozytywnymi aspektami funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia są bieżące modyfikacje programu kształcenia. Dokonywane one są przez Radę Programową z inicjatywy własnej oraz na wniosek studentów, co należy potraktować jako realizację zadań w zakresie monitorowania programu kształcenia. Do działań w tym obszarze zaliczyć można również jednorazowe sprawozdanie Zespołu ds. oceny efektów kształcenia z działalności rocznej Rady Programowej kierunku religioznawstwo.

Publiczny dostęp do informacji zapewniony jest w stopniu bardzo dobrym. Przyjęty system informacyjny zapewnia szeroki dostęp do informacji dedykowanej dla poszczególnych grup odbiorców – interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Powyższe argumenty wskazują, iż podstawowe funkcje systemu są realizowane w stopniu zadowalającym, lecz niewątpliwie wymaga on dalszego, bardzo istotnego doskonalenia i uzupełnienia do pełnego zakresu jego funkcjonowania.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Określić zakres kompetencji i odpowiedzialności za realizację poszczególnych celów i zadań Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na poziomie wydziału, a w konsekwencji – ocenianego kierunku

2. Opracować i wprowadzić w życie zasady, cele, zakres i sposób realizacji okresowych kompleksowych przeglądów programów kształcenia, w szczególności mających na celu analizę skuteczności realizacji koncepcji, celów i efektów kształcenia, jak również ich ocenę i aktualizację.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Kadra naukowo-dydaktyczna Instytutu Religioznawstwa obejmuje 3 profesorów zwyczajnych, 9 adiunktów z habilitacją, 8 adiunktów i 3 starszych wykładowców (z doktoratem). Kadra posiada umowy o pracę i ma zapewnioną stabilność w zakresie zatrudnienia. Zespół ten w wyniku ostatnich działań kadrowych przedstawia wysoki poziom kompetencji naukowych, praktycznych i dydaktycznych, reprezentuje wiele specjalności w ramach lub powiązanych z dyscypliną religioznawstwa (takie jak np. psychologia religii, socjologia religii, filozofia religii, fenomenologia, związki religii z polityką), dzięki czemu realizowana jest zadeklarowana w nazwie kierunku interdyscyplinarność, a także prowadzi różnorodne i ambitne projekty badawcze.

Analiza dokumentów, zawierających zestawienia informacji na temat aktywności naukowo-badawczej oraz publikacji pracowników Instytutu pozwala stwierdzić, że zdecydowana większość z tych osób posiada w swoim dorobku publikacje w punktowanych czasopismach oraz renomowanych wydawnictwach. Nieliczne osoby, które nie mają bieżących publikacji w swoim dorobku są przy końcu swoich umów pracę, jak wynika z informacji władz Instytutu. Dzięki temu kadra naukowa na bieżąco podnosi poziom swoich kompetencji naukowych, praktycznych, a jednocześnie podwyższa poziom swoich kompetencji dydaktycznych, co przekłada się na jakość działalności dydaktycznej. Reprezentowane przez kadrę specjalności i kierunki badawcze pozwalają w pełni na osiągnięcie efektów kształcenia, założonych dla kierunku.

Pracownicy Instytutu, szczególnie wśród młodej kadry, są lub były kierownikami grantów badawczych NCN (Sonata, Opus, Preludium, Etiuda), a jedna osoba nawet dwóch.

4.2.

Zajęcia dydaktyczne posiadają wystarczającą obsadę kadrową. Są one obsadzone adekwatnie do założonych w sylabusach efektów kształcenia. Pracownicy prowadzą zajęcia, które są powiązane z przedmiotem ich pracy nauko-badawczej. Zwraca uwagę powierzanie opieki nad prowadzeniem prac magisterskich pracownikom ze stopniem doktora, gdy jest w instytucie wystarczająca liczba samodzielnych pracowników naukowych. Jest to jednak uzasadnione tym, że potrzebny jest prowadzący o szczególnej specjalności – na prowadzenie tych prac wyrażona jest zgoda Rady Wydziału.

Prowadzona polityka kadrowa sprzyja w wystarczającym zakresie na prawidłowy dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, zapewnia ich trwały rozwój oraz kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych, i wszechstronnego doskonalenia swoich kompetencji.

4.3.

Rozwojowi kadry poświęcone jest wiele uwagi w Instytucie Religioznawstwa, a pracownicy deklarują wsparcie ze strony władz Instytutu np. przy staraniach o grant lub przy zdobywaniu kolejnych stopni i tytułów naukowych (otrzymują np. specjalny urlop w tym celu). Otrzymują także wsparcie finansowe np. na edycję tekstu przygotowywanego do druku lub pokrycie kosztów druku.

Prowadzone są z jednej strony działania w kierunku pozyskiwania nowych pracowników, zajmujących się nieobsadzonymi dotąd zakresami problematyki, jak np. islam klasyczny (przyjęto nowego pracownika) i współczesny (wkrótce ma być ogłoszony konkurs na stanowisko adiunkta), a z drugiej strony zapewnione są środki na zatrudnienie pracowników zewnętrznych o odpowiednich kompetencjach, niereprezentowanych w Instytucie, a niewymagających zatrudnienia prowadzącego w pełnym wymiarze godzin. Władze Instytutu wdrażają także program *visiting professor*, finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w zakresie 60 godzin dydaktycznych w ciągu roku akademickiego i planuje utworzyć z tego programu cykl wykładów.

W przypadku, gdy dany pracownik ma na ukończeniu większą pracę badawczą, np. monografię, stosowane są udogodnienia ograniczające czasowo działalność dydaktyczną m.in. przez jej zamianę na konsultacje.

Każdy z pracowników naukowo-dydaktycznych jest zobowiązany do przedstawienia w określonych terminach planowanego projektu badawczego oraz wskazania, skąd będą pochodzić środki na jego przeprowadzenie ze wskazaniem na pozyskiwanie finansowania zewnętrznego, choć oczywiście istnieją wewnętrzne subwencje.

Uwagę zwraca dość duża liczba nadgodzin w przypadku wielu pracowników (np. przy pensum 180 godzin – wykonanie 257 lub przy 150 – wykonanie 198). Studenci religioznawstwa w IR UJ mają możliwość oceny pracowników dydaktycznych za pomocą ankiety zajęć dydaktycznych dostępnej w systemie USOS. Wśród pytań zawartych w kwestionariuszu, wyodrębnić można część wspólną dla całego UJ oraz pytania przypisane do określonego kierunku oraz typu zajęć. Dodatkowo, studenci mogą formułować w ankiecie własne komentarze. Badanie ankietowe odbywa się dwa razy w roku akademickim – po każdym zakończonym semestrze. Oceny studenckie są brane pod uwagę przy okresowej ocenie nauczycieli akademickich. Ankiety studenckie są podstawą do wyróżnienia najlepiej ocenianych pracowników poprzez przyznanie nagrody rektora UJ za wysoką jakość pracy dydaktycznej. Za rok akademicki 2016/2017 wyróżniono 3 pracowników wydziału.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

ośrodkami zagranicznymi (np. w ramach CEEPUS) – pracownicy IR UJ z jednej strony prowadzą sami w nich zajęcia, z drugiej strony pracownicy zagranicznych uczelni prowadzą zajęcia w Instytucie.

Prowadzone są moduły zajęć w języku angielskim także przez pracowników IR UJ na miejscu, co pozwala studentom na czynne zapoznanie się z odpowiednią terminologią naukową, a potem uczestniczenie w międzynarodowym życiu naukowym.

Z doświadczenia Instytutu korzystają jednostki zagraniczne, chcące otworzyć u siebie niekonfesyjne studia religioznawcze, co przyczynia się do budowania w świecie obrazu polskiej nauki jako stojącej na wysokim poziomie i godnej naśladowania.

Bardzo dużym atutem Instytutu jest punktowane czasopismo „*Studia Religiológica*”, które służy wymianie naukowej pomiędzy pracownikami Instytutu a badaczami z innych jednostek, zajmującymi się religioznawstwem i dziedzinami pokrewnymi, także z zagranicy. Czasopismo to publikuje w trybie „first view online”, artykuły są udostępnione w OpenAccess bezpłatnie i mają adres DOI. Znajduje się ono na liście B MNiSW od 2012 r., a od 2015 r. z punktacją 12 pkt. Redaktor naczelna prowadzi je bardzo rzetelnie – jak wynika ze strony czasopisma,

pozyskuje recenzentów w coraz większej mierze z zagranicy, a 3 numery w roku 2017 i wszystkie numery z roku 2018 są wyłącznie w języku angielskim – dzięki zdobytemu przez czasopismo grantowi 789/P-DUN/2017 z MNiSW.

Przy staraniach o projekty międzynarodowe czy przy realizacji już zdobytych projektów problemem jest zbiurokratyzowana obsługa projektów w strukturach powyżej Instytutu Religioznawstwa, niedostosowana do potrzeb lub niezbyt profesjonalna.

Dobre praktyki

Stosowanie motywacji finansowej w zdobywaniu przez pracowników punktów za publikacje.

Zalecenia

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Jednostka podejmuje współpracę z podmiotami otoczenia zewnętrznego w postaci nieformalnych kontaktów z przedstawicielami instytucji związanych z kulturą (muzea), organizacji międzynarodowych, organizacji pozarządowych i wydawców. Ścisłą współpracę jednostka nawiązała z Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie, Muzeum Etnograficznym w Krakowie i Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. W ramach współpracy są podejmowane działania na rzecz oceny wartości eksponatów w muzeum etnograficznym dla rozwoju wierzeń religijnych. We współpracy z Komendą Straży Pożarnej prowadzone są badania nad funkcją motywacyjną religijności w pełnieniu służby strażaka i jego zdolności do narażania swego życia w sytuacjach zagrożeń. Pozyskiwano ich uwagi w zakresie zmian w programie studiów. Nie sformalizowano tych konsultacji i nie mają one charakteru trwałego procesu, np. w postaci powołania członków otoczenia zewnętrznego do rady programowej kierunku. W ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi wprowadzono specjalność *Religia, kultura, media* w uzgodnieniu z pracodawcami, co stwarza absolwentom lepsze perspektywy zatrudnienia.

Na Wydziale Filozoficznym jest realizowany program PAIDAGOGOS PRO - Model Zwiększania Szans Absolwentów Kierunków Humanistycznych i Społecznych na Zatrudnienie i Zmiany Nastawienia Środowiska Społeczno-Gospodarczego Wobec Ich Potencjału Zawodowego, współfinansowany ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, oś IV: Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, 4.1 Innowacje społeczne, nr umowy o dofinansowanie POWR.04.01.00-00-IH01/16. W ramach wydziału bierze w nim udział 34 studentów. Z ocenianej jednostki zaangażowanych jest dwoje studentów, przygotowujących prace dyplomowe, których problematyka ma charakter wdrożeniowy. Wśród podmiotów współpracujących w projekcie są Muzeum Etnologiczne w Krakowie oraz Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. Studenci prowadzący badania pod opieką pracowników naukowych otrzymują wsparcie merytoryczne i programowe ze strony podmiotów współpracujących i wykorzystują swoją wiedzę w zakresie religioznawstwa do poszukiwania rozwiązań konkretnych zadań zleczanych przez instytucje biorące udział w projekcie. Celem projektu jest nawiązywanie współpracy przyszłych absolwentów kierunku z pracodawcami, którzy poszukują pracowników o wysokich kompetencjach komunikacyjnych i posiadających tzw. kompetencje „miękkie”. Studentom

uczestniczącym w programie jest oferowany cykl szkoleń doskonalących kompetencje niezbędne przy wchodzeniu na rynek pracy.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka nawiązuje współpracę z otoczeniem zewnętrznym w postaci okazjonalnych konsultacji w zakresie zmian w programie studiów. Uczestniczy też w programie PAIDAGOGOS PRO, w ramach którego studentom są oferowane szkolenia w zakresie kompetencji „miękkich” oraz są przygotowywane wdrożeniowe prace dyplomowe pod kierunkiem osób wytypowanych z podmiotów zewnętrznych współpracujących z Instytutem Religioznawstwa.

Dobre praktyki

Współpraca w zakresie przygotowywania wdrożeniowych prac dyplomowych z Muzeum Etnograficznym w Krakowie i Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie

Zalecenia

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na podstawie dokumentów przedstawionych przez wizytowaną jednostkę i przeprowadzonych rozmów z władzami Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego Zespół Oceniający PKA stwierdził, że na kierunku religioznawstwo prowadzona jest polityka wspierająca internacjonalizację zarówno procesu dydaktycznego, jak i współpracy naukowo-badawczej kadry prowadzącej zajęcia. Jest ona ściśle związana z obszarami, dziedzinami i dyscyplinami, na których zostały osadzone efekty kształcenia kierunku religioznawstwo. Władze instytutu wykazują szczególną dbałość o umiędzynarodowienie procesu kształcenia oraz badań naukowych, a pracownicy i studenci mogą korzystać z bogatej i różnorodnej oferty możliwości wyjazdów do ośrodków na całym świecie, w ramach wielu różnych programów, umów i bilateralnych kontaktów, co stwarza właściwe ramy w zakresie krajowej i międzynarodowej mobilności studentów i kadry.

Instytut Religioznawstwa prowadzi intensywną współpracę naukową z innymi ośrodkami akademickimi, naukowymi poza granicami kraju. W ocenianym okresie zostały zorganizowane ważne międzynarodowe kongresy, konferencje lub seminaria, mające na celu promocję nauki (m. in. *Religions: Fields of Research, Methods and Perspectives*, organizowane cyklicznie od 2013 roku, czy też w 2017 roku *6th International Kraków Study of Religions Symposium „Religion and Cultural Shifts: from Axial Age to (Post)Secular Age”*).

Podstawą zmian w programach kształcenia oraz modyfikacji treści poszczególnych zajęć są rezultaty projektów oraz badań międzynarodowych realizowanych przez pracowników i współpracowników naukowo-dydaktycznych instytutu, które istotnie wzbogacają proces nauczania o oryginalną perspektywę poznawczą. Efektem współpracy z instytucjami partnerskimi jest oferta angielskojęzycznych kursów oferowanych przez IR UJ. Pracownicy instytutów religioznawstwa krajów partnerskich w ramach sieci CEEPUS, obejmującej następujące placówki naukowe: Węgry - Uniwersytet w Szeged, Republika Czeska - Uniwersytet w Brnie, Słowacja - Uniwersytet w Bratysławie, Austria - Uniwersytet Wiedeński,

przeprowadzili w IR UJ dotąd 31 kursów. Stanowi to istotny element programu kształcenia w wymiarze 2-3 kursów rocznie. W wykładach uczestniczyli studenci z każdego poziomu studiów, zarówno z IR UJ, jak i studenci z innych instytutów. Ponadto w ramach tej sieci CEEPUS IR gościł 22 studentów obcokrajowców.

W zakresie współpracy międzynarodowej bardzo prężnie działają studenckie koła naukowe. Organizowane są międzynarodowe konferencje studenckie, wyjazdy studyjne na międzynarodowe szkoły religioznawcze, spotkania integracyjne ze studentami z instytucji partnerskich, wykłady otwarte i dyskusje na temat współczesnych uwarunkowań i poszczególnych obszarów religioznawstwa. Studenci organizują cyklicznie od roku 2015 międzynarodowe konferencje MUR: *Mózg – Umysł – Religia. Między magią a religią. Sacrum w twórczości Tolkiena*. Referaty są publikowane w czasopiśmie „Studia Religiológica” i tworzą zeszyt pokonferencyjny. Ponadto, studenci religioznawstwa redagują czasopismo „ExNihilo”, w którym publikowane są artykuły naukowe, recenzje, eseje, wywiady, sprawozdania z badań i relacje z wypraw badawczych. Autorami tekstów są studenci, doktoranci i absolwenci Instytutu Religioznawstwa, a także studenci i doktoranci z innych instytutów oraz uczelni, zainteresowani tematyką religioznawczą.

W IR UJ prowadzona jest oferta stałych zajęć fakultatywnych prowadzonych w języku obcym dla studentów kierunku religioznawstwo. Obejmuje ona 12 przedmiotów anglojęzycznych: „Ancient Mediterranean Religions”, „Tantra – the religious phenomenon in the past and in the contemporary India”, „Material Culture, Religion and Ritual in Ancient Greece”, „Migration and Religion: Past and Present in V4 Countries”, „Homo Spectator – Religion and the Visual”, „Introduction to Mediaeval Jewish Thought”, „New Religious Phenomena in Contemporary World: Satanism”, „Current Religious Problems of Southeast Asia Muslim – Majority Countries”, „Islam and the West – between islamophobia and Western conversions to Islam”, „Root of all evil? – Social Consequences of Religiosity”, „Encounter of Cultures and Religions: Facts and Arts”, „Arts of Religion: Oath, Prayer, Parable in Contemporary Philosophy”. Studenci chętnie uczestniczą w tych zajęciach, które pozwalają im jednocześnie realizować program studiów i doskonalić umiejętności językowe.

Studenci kierunku religioznawstwo mają możliwość korzystania z wyjazdów międzynarodowych na studia lub praktyki w ramach programu Erasmus+, programu CEEPUS lub umów bilateralnych. W ciągu ostatnich 3 lat akademickich (2016/2017, 2017/2018, 2018/2019) 5 studentów wizytowanego kierunku skorzystało z programu mobilności.

Warunki stworzone kadrze w zakresie współpracy krajowej i zagranicznej, możliwości publikowania oraz wyjazdów konferencyjnych ocenić należy bardzo wysoko. Polityka kadrowa jest nastawiona na motywowanie kadry do wdrażania umiędzynarodowienia (najczęściej poprzez finansowanie wyjazdów i publikacji oraz ułatwianie kontaktów, tworzenie wielopokoleniowych zespołów badawczych – młodych i doświadczonych naukowców). Umożliwia to pracownikom bardzo aktywny udział w międzynarodowych wydarzeniach naukowych i artystycznych. Ważny aspekt umiędzynarodowienia w koncepcji kształcenia na kierunku religioznawstwo stanowi aktywna partycypacja kadry naukowo-dydaktycznej w inicjatywach (szczególnie badaniach i projektach) o charakterze naukowym i dydaktycznym. Należy ocenić, iż wszyscy pracownicy IR są zaangażowani we współpracę międzynarodową, a większość pracowników realizuje ją w wielorakim wymiarze i formach. Uczelnia posiada 7 umów bilateralnych z uczelniami europejskimi z takich krajów, jak m.in. Czechy, Holandia, Niemcy, Turcja, Włochy. Szczegółowo pracownicy IR aktywnie współpracują na płaszczyźnie naukowej, badawczej m.in. Univerzita Pardubice, Czechy, Radboud Universiteit Nijmegen, Holandia, Universität Leipzig, Niemcy, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Turcja, Univerzita Karlova v Praze, Czechy, Università degli Studi di Napoli "Orientale", Włochy, Sapienza - Università di Roma, Włochy. Prowadzone są aktualnie rozmowy dotyczące nawiązania współpracy z kolejnymi uczelniami europejskimi. Pracownicy biorą czynny udział w międzynarodowych konferencjach naukowych

(16 pracowników); m.in. w *Multiple Religious Identities – Individuals, Communities, Traditions: 16th Annual Conference of the European Association for the Study of Religions (EASR)* - Bern 17-21 czerwca 2018; *The Religious and Ethnic Future of Europe*, Turku 12-13 czerwca 2017; *XXI World Congress of International Association for the History of Religions*, Erfurt 23-29 sierpnia 2015; *Annual Conference of British Sociological Association*, Glasgow 15-17 kwietnia 2015; *International Society for Neoplatonic Studies Annual Conference*, Ołomuniec 5 czerwca 2017. Na uwagę zasługują realizowane wyjazdy i staże zagraniczne: Palermo University, Augsburg University, University of Oxford. Należy docenić członkostwo w międzynarodowych gremiach (radach naukowych czasopism/wydawnictw; radach naukowych konferencji; stowarzyszeniach, organizacjach itp.) - (8 pracowników); British Sociological Association – Sociology of Religion Study Group; International Society for the Sociology of Religion; International Study of Religion in Eastern and Central Europe Association (ISORECEA). Można stwierdzić, iż wizytowana jednostka, w tym oceniany kierunek, stworzyły swoim studentom i pracownikom sprzyjające warunki uczestnictwa w międzynarodowych programach wymiany/mobilności, w tym głównie w programie Erasmus+.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na ocenianym wieloobszarowym kierunku religioznawstwo prowadzona jest intensywna współpraca z instytucjami partnerskimi, udaje się również wykorzystywać wyniki tej współpracy w realizacji i doskonaleniu programu kształcenia. Jednostka realizuje podstawowe założenia procesu internacjonalizacji kształcenia na wysokim poziomie, wspiera międzynarodową mobilność studentów i nauczycieli akademickich.

Należy pozytywnie ocenić fakt, iż jednostka ma podpisanych szereg umów z uczelniami zagranicznymi, które pozwalają na ciągłą wymianę studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej, co przekłada się na rozwój potencjału badawczego poprzez pogłębienie umiędzynarodowienia badań naukowych. Wyniki tych badań przekładają się na tematykę realizowanych zajęć.

Do silnych stron należy zaliczyć to, iż efekty współpracy międzynarodowej są widoczne w wydawaniu wspólnych publikacji naukowych, w organizowaniu i uczestnictwie w międzynarodowych kongresach i konferencjach naukowych, podczas których poszczególni partnerzy prezentują wyniki badań prowadzonych podczas realizacji projektów międzynarodowych oraz zdobytą wiedzę i jej implementację praktyczne. Efektem rozbudowanych kontaktów kadry naukowo-dydaktycznej z zagranicznymi partnerami jest również jej uczestnictwo w radach naukowych i redakcjach czasopism międzynarodowych.

Mocną stroną umiędzynarodowienia programu kształcenia jest oferta zajęć w językach obcych. Jednostka prowadzi zajęcia ogólnouczelniane w językach obcych dla studentów ocenianego kierunku, jak i obcokrajowców programu Erasmus+. Poziom współpracy międzynarodowej podnoszą niewątpliwie wykłady międzynarodowych ekspertów przybywających do IR na wykłady gościnne (także visiting professor).

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Instytut dysponuje lokalami w budynku Wydziału Filozoficznego *Collegium Broscianum* przy ulicy Grodzkiej 52, w centrum miasta. Pomieszczenia przeznaczone dla Instytutu Religioznawstwa znajdują się na parterze budynku, co ułatwia dostęp studentom z niepełnosprawnością. Do dyspozycji kierunku religioznawstwo jest 5 sal dydaktycznych mieszczących w sumie ponad 200 osób. Warto zauważyć, że sale są wystarczające dla aktualnej liczby studentów uczęszczających na zajęcia. Sale znajdujące się w zabytkowym budynku są wyposażone w system przesuwanych tablic. W każdym pomieszczeniu dydaktycznym jest do dyspozycji sprzęt multimedialny obejmujący: zestaw komputerowy, projektor multimedialny oraz rzutnik pisma i ekran do prezentacji multimedialnych. Można też korzystać z tablic interaktywnych znajdujących się w pomieszczeniach. Studenci i nauczyciele akademicy mają dostęp do bezprzewodowej sieci Wi-Fi. Pracownicy naukowo-dydaktyczni kierunku dysponują po jednym pomieszczeniem dla każdego z pięciu zakładów naukowych funkcjonujących w instytucie. W pokojach tych jest ustawionych po kilka biur oraz są do dyspozycji podstawowe pozycje bibliograficzne i komputery. Pomieszczenia te służą też do prowadzenia konsultacji naukowych ze studentami. Swoją pokój mają też doktoranci a także studenci w ramach samorządu i koła naukowego. Część biur (np. dziekanat wydziału lub sekretariat ds. Programu Erasmus+) znajduje się w położonym niedaleko (w odległości 10-minutowego spaceru) głównym budynku UJ – Collegium Novum.

Wyposażenie wykorzystywane na zajęciach w postaci pomieszczeń dydaktycznych i dostępnej technologii informacyjno-komunikacyjnej pozwala na realizację programu studiów i osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Miejsca dobieranych praktyk umożliwiają osiągnięcie efektów kształcenia. Studenci studiów II stopnia mają możliwość zyskania przygotowania do prowadzenia badań naukowych, gdyż są angażowani w badania prowadzone przez nauczycieli akademickich. Collegium Broscianum dostosowane jest do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchową – winda oraz przenośne szyny najazdowe skutecznie likwidują bariery architektoniczne. Budynek dysponuje odpowiednim zapleczem sanitarnym, dostosowanym również do osób z niepełnosprawnością.

7.2.

Biblioteka instytutu znajduje się na parterze budynku i obejmuje: wypożyczalnię, kilka pomieszczeń magazynowych oraz czytelnię do dyspozycji studentów. Aktualna sytuacja lokalowa biblioteki jest bardzo trudna ze względu na brak pomieszczeń do magazynowania książek. Obecnie jest prenumerowanych 8 tytułów czasopism. W latach minionych było to 107 czasopism polskich i 24 czasopism zagranicznych. Obecnie z czasopism można korzystać w bibliotece uniwersyteckiej UJ oraz UPJPII. Aktualnie w zbiorach biblioteki kierunku religioznawstwo znajduje się 38568 pozycji książkowych. Niektóre pozycje w postaci słowników i leksykonów są dostępne w zakładach naukowych i są udostępniane przez nauczycieli akademickich. Książki są kupowane według wskazań pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów, którzy zgłaszają swoje propozycje do osób pracujących w bibliotece. Jest widoczny wzrost nakładów, szczególnie na pozycje zagraniczne. Pieniądze były pozyskiwane z dotacji statutowej i z grantów. W zasobach biblioteki są dostępne pozycje wskazywane w sylabusach.. Mankamentem biblioteki, na który zwracali też uwagę pracownicy naukowo-dydaktyczni, jest brak dostępu do niektórych baz naukowych czasopism i książek.

Obecnie problem ten rozwiązywany jest przez osobiste kontakty pracowników instytutu z zagranicznymi ośrodkami naukowymi.

7.3.

Mimo trudnej sytuacji lokalowej, zwłaszcza w bibliotece, władze instytutu podejmują działania meliorujące funkcjonowanie kierunku w zakresie infrastruktury. W sposób ciągły są prowadzone inwestycje w postaci zakupu sprzętu i oprogramowania umożliwiającego realizację zadań dydaktycznych przewidzianych w programie kształcenia. Wyposażenie ruchome instytutu jest systematycznie uzupełniane, wymieniane i poddawane okresowym przeglądom. Niektóre pomieszczenia użytkowane przez pracowników i studentów kierunku religioznawstwa wymagają remontu i unowocześnienia. Instytut oczekuje na obiecany przez władze uczelni remont. Nie ma istotnych barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnością. Dostosowanie zasobów bibliotecznych i informacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością wymaga dodatkowych nakładów, na które instytut oczekuje.

Potrzeby studentów badane są poprzez ankiety realizowane w systemie USOS: Ocena Zajęć Dydaktycznych (po każdym zakończonym semestrze) oraz Barometr Satysfakcji Studenckiej (raz w roku). Pytania odnoszące się do infrastruktury dotyczą m.in. dostępności specjalistycznego sprzętu, jakości projektorów multimedialnych, dostępności bezprzewodowego Internetu, czy też odpowiedniej wielkości sal dydaktycznych do liczności grup. Wyniki ankietyzacji nie zostały udostępnione ZO podczas wizytacji, niemniej z rozmowy ze studentami wizytowanego kierunku wynika, że są zadowoleni z dostępnej infrastruktury i widzą sens udziału w badaniach ankietowych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kierunek religioznawstwo jest prowadzony w budynku mającym świetne położenie w centrum miasta i stanowi to sprzyjającą okoliczność dla realizowania zajęć terenowych dotyczących kontaktu z instytucjami kultury i miejscami funkcjonowania instytucji związanych z Kościołami z związkami wyznaniowymi jako podmiotami religii. Dostępność pomieszczeń dydaktycznych jest bardzo dobra i nie ma barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnością. Wyposażenie sal jest wystarczające i spełnia potrzeby prowadzenia zajęć z wykorzystaniem urządzeń multimedialnych. Trudnością jest zbyt mała liczba pomieszczeń dla biblioteki, co ogranicza rozwój nowo nabywanych pozycji książkowych i czasopism. Pracownicy zgłaszają potrzebę poszerzenia zakresu baz danych, do których mogą mieć darmowy dostęp. Jednostka w pewnym stopniu umożliwia studentom udział w procesach związanych z rozwojem i doskonaleniem infrastruktury. Instytut oczekuje na zapowiadany przez uczelnię remont pomieszczeń.

Dobre praktyki

Zalecenia

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągania efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

System opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia funkcjonuje dobrze. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów w czasie wyznaczonych, regularnych konsultacji oraz w dodatkowych, indywidualnie umówionych terminach lub poprzez pocztę elektroniczną. Pełna informacja dotycząca terminów konsultacji jest dostępna na stronie internetowej. Dyrektor instytutu również pozostaje w stałym kontakcie ze studentami. W ramach swoich dyżurów pełniących w dziekanacie oferuje pomoc w sprawach związanych z przebiegiem studiów i pomocą materialną. Nastawienie nauczycieli akademickich jest życzliwe, a relacja student-nauczyciel przebiega na zasadach partnerskich, co jest wyraźnym wykładnikiem stylu kształcenia zorientowanego na uczniu (student-centered learning, SCL).

Harmonogram zajęć dydaktycznych na kierunku religioznawstwo ułożony jest w przemyślany sposób, zgodnie z zasadami higieny procesu nauczania. Studenci mają dużą swobodę w układaniu własnego harmonogramu zajęć, ze względu na rozbudowaną ofertę przedmiotów do wyboru. Zapewnione są odpowiedniej długości przerwy między zajęciami, a zaplecze sanitarno-gastronomiczne w obrębie kampusu oraz lokalizacja instytutu na krakowskim Starym Mieście sprzyjają efektywnemu ich wykorzystaniu. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku. Studenci studiów I i II stopnia doceniają możliwość indywidualizacji harmonogramu, co pozwala im samodzielnie kreować ścieżkę kształcenia oraz bezproblemowo pogodzić życie pozauczelnicze ze studiowaniem. Dodatkowo, studenci mają możliwość jeszcze większej indywidualizacji, dzięki określonym w Regulaminie Studiów możliwościom kształcenia wg „Indywidualnego Planu Studiów” lub wg „Indywidualnego Programu Studiów”.

Opieka i wsparcie ze strony pracowników administracyjnych są prowadzone bardzo dobrze – obsługa w zakresie toku studiów zapewniana jest kompetentnie i skutecznie. Pracowników kadry wspierającej instytut cechuje wysoka kultura osobista i gotowość niesienia pomocy w rozwiązywaniu problemów studenta. Pracownicy administracyjni dostępni są również telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. Godziny urzędowania, numery telefonów i adresy e-mail dostępne są na stronie internetowej. Czas pracy dziekanatu jest dogodny dla studentów.

Kwestią opieki i wsparcia studentów z niepełnosprawnością na UJ zajmuje się Dział ds. Osób Niepełnosprawnych, którego pracownicy prowadzą wielostronną opiekę nad studentami z niepełnosprawnościami, zarówno pod względem naukowym, jak i świadczą pomoc w codziennym życiu akademickim. Do zadań Działu ds. Osób Niepełnosprawnych należy monitorowanie aktywności dydaktycznej studentów z niepełnosprawnością (np. konsultacje z nauczycielami, pomoc w rozwiązywaniu problemów) oraz dobór odpowiednich form wsparcia edukacyjnego dostosowanych do indywidualnych potrzeb związanych z niepełnosprawnością oraz do specyfiki studiowanego kierunku (np. adaptacja materiałów dydaktycznych i form zaliczeń, organizacja dostosowanych do studenta zajęć językowych lub wychowania fizycznego). Zaznaczenia wymaga fakt, że wsparcie i opieka Działu ds. Osób Niepełnosprawnych dedykowane jest nie tylko studentom z wydanym orzeczeniem o niepełnosprawności, ale również wszystkim tym, którzy takiego wsparcia potrzebują (studenci przewlekłe chorujący nieposiadający orzeczenia o niepełnosprawności; studenci, u których nagła choroba lub wypadek skutkują czasową niezdolnością do pełnego uczestnictwa w zajęciach). W roku akademickim 2018/2019 na kierunku religioznawstwo kształciło się 3 studentów z niepełnosprawnością (2 ze stopniem lekkim i 1 ze stopniem umiarkowanym).

Dodatkowo, w ramach ogólnouczelnianych inicjatyw studenci mają możliwość korzystania z opieki i wsparcia w ramach bezpłatnych inicjatyw: „Bezpieczny student” (pomoc w kwestiach dyskryminacji i przemocy) oraz „Stacja Konstelacja” (pomoc psychoterapeuty).

Pomoc materialna dla studentów prowadzona jest w formie stypendiów: socjalnego i socjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz w formie zapomogi. Studenci wyróżniający się wynikami w nauce mogą skorzystać ze stypendium rektora dla najlepszych studentów, którego kryteria przyznawania ustalane są jednolicie dla całej uczelni. Regulaminy stypendialne spełniają zasady przejrzystości i sprawiedliwości. Pełna informacja odnośnie harmonogramu oraz wymogów formalnych dotyczących stypendiów jest ogólnodostępna na stronie internetowej lub u pracowników administracyjnych. Studenci mogą również skorzystać ze stypendiów oferowanych przez Fundację Studentów i Absolwentów UJ "Bratniak".

Organy samorządu studenckiego działają na UJ na poziomach: centralnym oraz wydziałowych. Podczas spotkania z ZO, przedstawiciele samorządu studenckiego, poinformowali, że warunki do funkcjonowania samorządności studenckiej są zapewnione w każdym zakresie i nie ma w tej kwestii żadnych zastrzeżeń. Studenci mają zapewniony udział w organach kolegialnych Instytutu Religioznawstwa, Wydziału Filozoficznego i Uniwersytetu Jagiellońskiego. Informowanie studentów o działalności samorządu odbywa się głównie poprzez serwisy społecznościowe i stronę internetową.

Studenci kierunku religioznawstwo w IR UJ mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań poprzez uczestnictwo w pracach Koła Naukowego Religioznawców, którego działalność obejmuje organizację wyjazdów studenckich, spotkań naukowych, konferencji oraz wspieranie wydarzeń naukowych instytutu. Praca w kole naukowym umożliwia studentom zdobycie dodatkowej wiedzy oraz umiejętności związanych z prowadzeniem badań przygotowaniem publikacji z zakresu nauk o religii. Władze WF i IR chętnie wspierają organizacyjnie i finansowo wszelkiego rodzaju działalność w tym zakresie. Na użytek Koła Naukowego Religioznawców (np. w celu organizacji spotkań, wykładów, warsztatów itp.) udostępniany jest pokój doktorantów. Studenci religioznawstwa w ramach działalności naukowej mają możliwość współtworzenia afiliowanego przy jednostce studenckiego czasopisma naukowego „Ex Nihilo. Periodyk Młodych Religioznawców” (punktacja MNiSW: 2).

Biuro Karier UJ udziela studentom wsparcia w kwestiach związanych z wejściem na rynek pracy i rozwojem kariery zawodowej. Istnieje możliwość skorzystania z usług doradztwa zawodowego, uczestniczenia w licznych warsztatach, szkoleniach i seminariach, wzięcia udziału w spotkaniach z pracodawcami, czy też przeglądu aktualnych ofert pracy lub praktyk i staży. Dwukrotnie w każdym roku akademickim organizowane są targi pracy. Jednym z priorytetów Biura Karier UJ jest prowadzony od 2016r. Projekt Mentoringowy. Do współpracy przy jego realizacji zapraszani są absolwenci UJ, legitymujący się co najmniej 5-letnim doświadczeniem zawodowym, którzy mogliby podzielić się swoją wiedzą z aktualnymi studentami. W ramach projektu odbywają się wykłady, szkolenia, warsztaty, webinaria i konsultacje indywidualne. Jego celami są: przekazanie wiedzy teoretycznej związanej z rynkiem pracy oraz praktycznych informacji i porad pomocnych osobom wchodzącym dopiero na ten rynek. Informowanie studentów o działalności Biura Karier odbywa się głównie poprzez stronę internetową i serwisy społecznościowe. W opinii studentów, wyrażonej podczas rozmowy z ZO, działalność Biura Karier UJ została oceniona dobrze. Studenci religioznawstwa chętnie korzystają z jego działalności, ponieważ chcą ułatwić sobie wejście na rynek pracy po ukończeniu studiów. Dodatkowo, Biuro Karier prowadzi elektroniczną ankietyzację losów absolwentów.

Studenci religioznawstwa w IR UJ mają możliwość korzystania z wyjazdów międzynarodowych na studia lub praktyki w ramach programu Erasmus+, programu CEEPUS lub umów bilateralnych oraz na inne uczelnie krajowe w ramach programu MOST. Sprawami związanymi z wyjazdami w IR UJ zajmuje się koordynator wymian. Pomoc studentom w zakresie organizacji wyjazdów międzynarodowych oferuje również jednostka ogólnouczelniana – Dział Obsługi

Studentów Zagranicznych. Studenci mają zapewnione wszelkie wsparcie oraz są motywowani do udziału w programach mobilności (np. w czasie organizowanych spotkań informacyjnych). Pełna informacja odnośnie terminów i wymogów formalnych dotyczących wyjazdów dostępna jest na stronie internetowej.

8.2.

System zgłaszania oraz rozpatrywania skarg i wniosków studentów działa dobrze. Skargi i wnioski mogą być przekazywane osobiście, e-mailowo lub telefonicznie odpowiednim osobom – zwykle są to pracownicy związani z daną sytuacją. W sytuacjach problematycznych i konfliktowych studenci mogą również zwrócić się do dyrektora instytutu oraz władz rektorskich. Podczas rozmowy z ZO, studenci poinformowali, że sporadycznie mają jakiegokolwiek skargi lub wnioski, a wszystkie problemy są rozwiązywane na bieżąco.

Doskonaleniu systemu wspierania i motywowania studentów na UJ służy system ankietyzacji studentów. Przygotowane są kwestionariusze: Ocena Zajęć Dydaktycznych (po każdym zakończonym semestrze, dotyczy przede wszystkim oceny zajęć i postawy prowadzących zajęcia) oraz Barometr Satysfakcji Studenckiej (raz w każdym roku akademickim, dotyczy m.in. jakości obsługi administracyjnej, kadry wspierającej, dostosowania i czytelności stron internetowych, publicznego dostępu do informacji czy też jakości i stanu infrastruktury). Studenci kierunku religioznawstwo są świadomi roli ankietyzacji. Raporty z badań ankietowych są podawane do publicznej informacji (dostęp na stronie internetowej po podaniu hasła), jednak studenci przyznali podczas spotkania z ZO, że nie interesują się tą kwestią.

Biuro Karier UJ prowadzi elektronicznie badanie: Monitorowanie Losów Absolwentów. Biorą w nim udział osoby, które wyraziły na to zgodę przy rozliczaniu karty obiegowej po zakończeniu studiów. Raporty końcowe opracowywane na podstawie badań przez Biuro Karier przekazywane są władzom uczelni, wydziału oraz na życzenie – kierownikom innych jednostek, w tym IR. W ankiecie, jednakże brak jest pytań odnoszących się bezpośrednio do oceny systemu opieki nad studentami oraz wsparcia w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia.

Wsparcie i opieka świadczone przez Biuro Karier doskonalone są poprzez ankiety wypełniane przez studentów po skorzystaniu z oferowanych szkoleń, warsztatów, programu mentoringowego czy po udziale targów pracy. Wnioski z ankietyzacji wykorzystywane są do poszerzania i dostosowywania oferty Biura Karier do potrzeb studentów.

Ewaluację własnej działalności prowadzi także Dział ds. Osób Niepełnosprawnych. Studenci, korzystający z różnych form pomocy, są zobowiązani po każdym semestrze do oceny uzyskanego wsparcia. Wyniki tego badania wykorzystywane są do monitorowania efektów oraz udoskonalania sposobu funkcjonowania i oferty Działu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Instytut Religioznawstwa UJ w pełni udziela opieki oraz wsparcia w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku religioznawstwo. Studenci otrzymują adekwatne do ich potrzeb wsparcie dydaktyczne, naukowe i materialne z uwzględnieniem zasady równego i sprawiedliwego dostępu. Istnieją sformalizowane możliwości indywidualizacji procesu kształcenia oraz dodatkowego rozwoju swoich zainteresowań poprzez działalność w studenckim kole naukowym, którego działalność wspierana jest przez uczelnię i instytut. Mocnymi stronami w zakresie kryterium 8. są: kompleksowa opieka nad studentami z niepełnosprawnościami, umożliwienie studentom rozwoju poprzez aktywność w kołach naukowych oraz unikalny w skali kraju program mentoringowy prowadzony przez Biuro Karier.

System zgłaszania oraz rozpatrywania skarg i wniosków studentów prowadzony jest w odniesieniu do wszystkich sfer funkcjonowania kierunku. Uczelnia i instytut nieustannie starają się podnosić jakość opieki nad studentami oraz wsparcia w procesie uczenia się i osiągnięcia

efektów kształcenia. Ewaluacja praktycznie każdej formy działalności wspierającej studentów w procesie kształcenia przyczynia się do ustawicznego doskonalenia form opieki i wsparcia oraz rozbudowywania oferowanych studentom rozwiązań. Jedynym słabym elementem tych metod oceny jest brak zbierania opinii absolwentów odnośnie systemu opieki i wsparcia nad studentami w procesie kształcenia.

Dobre praktyki

Możliwość korzystania z bezpłatnej pomocy w kwestiach dyskryminacji i przemocy („Bezpieczny student”) oraz dostęp do bezpłatnych porad psychoterapeuty („Stacja Konstelacja”).

Projekt Mentoringowy – inicjatywa prowadzona przez Biuro Karier UJ, której celem jest budowanie relacji między studentami, a absolwentami, którzy odnieśli sukces na rynku pracy.

Zalecenia

Zaleca się poszerzenie badania Monitorowanie Losów Absolwentów o dodatkowe pytanie dotyczące systemu opieki i wsparcia nad studentami w procesie kształcenia.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

W wyniku ostatniej oceny PKA (ocena instytucjonalna) nie sformułowano zaleceń odnoszących się do kierunku religioznawstwo.

Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669);
3. Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U z 2016 poz. 64);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1529, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2012 poz. 131).
7. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz. U. z 2016 r. poz.1596, z późn. zm.);
8. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lutego 2017 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. z 2017 r. poz.279);
9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz. U. Nr 179, poz. 1065);
10. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520);
11. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2016 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. z 2016, poz. 1554);
12. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1302);
13. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 3/2016 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej;
14. Uchwała Nr 2/2017 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej

